

מסורת הש"ס

(א) ולעיל נד: וש"נ,
(ב) ממות ד: כריתות א:
(ג) ויקרא כ, (ד) דברים
כ, (ה) ויקרא יח, (ו) פ"א
פ"ט,

תורה אור השלם

1. ערות אשת אחיך לא תגלה ערות אחיך קרא: ויקרא יח טז
2. ואיש אשר יקח את אשת אחיו נדה הוא ערות אחיו גלה ערירים יהיה: ויקרא כ כא
3. ואל אשה בגדת טמאתה לא תקרב לגלות ערותה: ויקרא יח יט
4. ואיש אשר ישכב את דירתו ערות דרו גלה ודמם ישאו עררים ימותו: ויקרא כ כ
5. ואיש פי ישכב את אשה שוכבת זכר וזוא שפחה תהיה לאיש והפרה לא נהפדה או חפשה לא נתן לה בקרת תהיה לא יזמתו פי לא תפשה: ויקרא יח כ
6. ואיש אשר יקח את אחותו בת אביו או בת אמו ויקרא את ערוהו והיא תראה את ערוהו חסד הוא ונברתו לעני בני עמם ערות אחותו גלה עונו וישא: ויקרא יח כ
7. אשה ונה וקלה לא יקחו ואשה וקחה מאישה לא יקחו פי קדש הוא לאלהיהו: ויקרא כ ד

גליון הש"ס

רש"י ד"ה לברת ניתנה וכו' ולא הו"ל לעונשו ברת א"מ יהודי עליה. עיין ממות דף יג ע"ב:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה לשמוק וכו' בשאר חייב לאוין בני לא מייחב בהעראה אלא בגמר ביאה: (ב) תוס' ד"ה ד"ש וכו' לאחר מיתת אשתו דממעט לה ריע: (ג) ה"ה כהניסה וכו' למילף אחיה אחיה מבני: (ד) ה"ה דכתיב ק' זרעך להחמיל ודירתו כתב רחמנא גבי ערירים למה לי אפי' למאן דמפרש כ"ל:

הבא על יבמתו פרק ששי יבמות

נה.

עין משפט
נר מצוה

כא א מיי פ"ב מהל' אסורי ביאה ה"ל ט סגמ לאוין קח טושיע: אה"ע סימן טו סעי' ט: כב ב טש ספק כב: כג ב גימ"ט פ"א מהלכות יבום ה"ה פ"א טושיע טש ס"י קנן סעי' א: כד ד ה ו מיי פ"א מהלכות אסורי ביאה הלכה י:

תוספות ישנים

ובתשמיש: מודגלי רחמנא שכבת זרע בשפחה חרופה מכלל דחייב לאוין בהעראה: וא"ת אדרבה ימא' דלילף מינה דמה שפחה חרופה נגמר ביאה אף חייב לאוין וכו' וי"ל א"כ לשמוק קרא משפחה חרופה דהא עיין לא משקיף אדעתין הן קושא עד לקנן. וי"ל דהא משקיף אדעתיה שפיר דלם אימא דחייב לאוין נגמר ביאה לשמוק משפחה חרופה דשפחה חרופה נמי חייב לאוין אלל לקנן גבי חייב כריתות דהא הוה משקיף אדעתין לומר יתמוק קרא משפחה חרופה פי' דלא דיעבד ליה חסד מרובא מנגלי רחמנא בחייב כריתות מכלל דחייב לאוין נגמר ביאה. עי"ל דלן להקשות הכא ניף מיינה דהא ודאי מיינה בעי' למילף דהיי פירושה מנגלי רחמנא בשפחה חרופה ט"ו גבי חובי האשם מכלל דחייב הלואו הוי קודם גמר ביאה ופ"ר חייב לאוין הוה בהעראה: (א) ופ"ר הוה קשה את שפסמי דשמעינן אלא דמכתיב גבי אשם דחייב הלואו הוי משמע העראה ופ"ר אפילו אי לא כתיב העראה בחייב כריתות דיעבד דחייב לאוין בהעראה ומנין לתרן כתיבין אחר שפסמי:

מוסף רש"י

שאם עשאן כולם בהעלה אחת חייב על כל אחת ואחת. לפי שכלל כל העיות בכרת אחת, היינו אומר אשם עשאן כולם בהעלה אחת אינו חייב אלא אחת, לכן יצאה כרת באחתו, ולכן דהוי דבר שהיה בכלל ויאל מן הכלל ללמד על עצמו שמתחייב עליה לעצמה, אש עשאה טש מכוונתיה, ולא ללמד על עצמו יאל אלא ללמד על הכלל סוה יאל, מה אחרות מיומנת היא ערוה ומייבין עליה פני עצמה, אף כל שהיא ערוה חייבין עליה בפני עצמה (מכות י'). לדבונן בברת ולא במלקות. והיה מלמד על הכלל סוה, לית ליה חייב כריתות עלקו נפטרו מדי כריתותן פסקו ואלו הן הלקוין (בב"ריות ב). מואל אשה. הוה ליה למנכח ללמדה לא תקרב (שם).

אלמא אחוה אשה בין מן האב בין מן האם. דהא שלישיית אחותה של שניה מאמה היא וטעמא דשניה לאו אשתו היא משום הכי מותר בשלישיית הא אש הוו קידושי שניה קידושין הוה אסור בשלישיית: אחות אשה קרוי' עצמו חשיב לה שממנת עצמו נאסרה עליו ולא

ממנת אביו ולאפוקי דודתו דקרובת אביו היא: ה"ג הכא ת"ל ערוה אחיך היא: צה"י בעלה. אש גירשה: מדרב הווא. דכתיב א אשת אחיו נדה היא כלעיל (דף נד:); ולאו הכא מכלל עשה עשה. יבמה יבא עליה: אבל כרת ליכא: הכי גרסינן כתיב קרא אחרינא ערוה אחיו גלה: אף אשם אח מן האם לאחר מיתת בעלה. בלא בניס שריא. וא"ת הא ליפנין (לעיל דף נד:); אחוה אחוה מבני יעקב איכא למימר אחים מן האב האב מן האם רשות: ערוה אחיך היא. ומהאי קרא מרבינן אשת אח מן האם: אחוה דכתב ט כרת למה לי כיון דדרשת העראה וקרא ימירי דכולהו כרת לאחיותו מאי תדרוש ביה הא כבר נכתב בכל העריות ונכתוהו הנפשות העושות: חייב על כל אחת ואחת. ואל לא כתב אלא חד כרת אכולהו הוי אמינא איכא דעדיניהו לכולהו בהעלה אחד לא מתייב אלא חדא השתא הוי דבר שהיה בכלל ויאל מן הכלל ללמד על הכלל כולו דמה אחותו מיוחדת שהיא ערוה ומייבין עליה בפני עצמה אף כל שהיא ערוה חייבין עליה בפני עצמה: לגרס יוסטנ ואל למלקוט. דאי תמרו צו למלקוט אינו לוקה דלאו שניתן לאזהרת כרת הוא לפיכך אין לוקין עליו. דלא הוה ליה לעונשו כרת א"כ שהיה עליה הלכך אזהרה לאו למלקוט ניתנה: מואל אשה. חלקק על כל אחת ואשה שפסרה זו דהוה ליה למכתב ולגדה לא תקרב: ערירים. היינו נמי כרת שזרעו נכרת: ערירים יהיו. לשעת מיתתן משמע סופן לנא לדי ערירי דלם יש לו בניס קובצין: ערירים ימוסו. משמע דלם הן עכשוי ערירים כן ימותו ואפי' יולדו להם לאחר מעשה: דאי כתיב רחמנא ערירים יהיו הוי אמינא דסוף לא עד חטאיה. והכי משמע סופם להיות ערירים שימותו בנייהם שיש להם עמה ויהיו ערירים אבל בשעת מיתתם לא ימותו ערירים דבניס דהוה ליה מחטאיה ואילן לא מיימי: ואי כתיב רחמנא ערירים ימוסו הוי אמינא מחטאיה ואילן. דהכי משמע מחטאיה ישאו ואילן ערירים ימותו אבל בניס דמעיקרא לא מיימי כתב רחמנא ערירים יהיו סופן לנא לדי ערירים דמכתב ערירים יהיו מכלל דהשתא לאו ערירים ימותו: שפחה חייב לאוין היא דכתיב טה לא יהיה קדש (דברים טז) וגלי בה רחמנא דלא מיימי אשם טש שיגמור טה ביאתה דכתיב שכבת זרע מכלל דחייב מלקוט דלאו דלאשם כגון ממזר ושפחה שאין חרופה בהעראה מיימי: שפחה חרופה שפחה כנענית המאורסת לעד

מאשת אח ילפינן. ואפילו למאי דפרישית לעיל דאחות אשה לא חשיב חומרא מה שצידו לרבות מ"מ ליכא למיפריך מה לאשת אח שכן צידו לרבות דהכא לא יליף אלא דשייך אחוה מן האם באחות אשה כמו באשת אח: דייש"ה בנים לאחר מיתת בעלה. תימה הכא מרבינן קרא לאסור לאחר מיתת וכן צ"ד מיתות (פסדרין ג. נד.) גבי אשת אב וכלתו ופ"ק דקדושין (דף יג: ושם) קבעי אשת אש מנגל דשריא אחר מיתת בעלה וי"ל דככל הני זרין קרא לאסור לנא יליף מאשת אש דשריא לאחר מיתת כליף חסם וקשה דהשתא רבה (לקמן דף נד: ושם) קאמר גבי חמותו לאחר (ט) מיתת דממעט לה רבי עקיבא מדכתיב ושרפו אותו ואמתו ואם שמהן כלומר ששמהן קיימות נהי דמעטיה קרא משפחה מאיסורא מי מעטייה משמע דאי לא קרא היתה שפחה וי"ל דכולהו זרין קרא לאסור ולהמירי דלא יליפו מהדרי: בהוייתיה תהא. ומכל מקום איצטרך לעיל (דף נד:); למילף אחוה (א) מבני יעקב דלא נימא דבעינן דמחדי בלאו וצא"מא משום דכתיב יתדו: (י) דכתב רחמנא גבי דודתו למה י. אפילו למאי דמפרש (י) דלא ערירי בכל חייבי כריתות אלא היכא דמפרש קרא בהדיא אחי שפיר כדפרישית זריש מכליתין (דף נד: ג. ד"ה אשת):

אלמא "אחות אשתו בין מן האב בין מן האם אסורות מנגלן יליף מאחותו מה אחרות בין מן האב בין מן האם אף כאן בין מן האב בין מן האם וליף מדודתו מה דודתו מן האב ולא מן האם אף כאן מן האב ולא מן האם מסתברא מאחותו הוה ליה למילף שכן קרובי עצמו מקרובי עצמו אדרבה מדודתו הוה ליה למילף שכן דבר על ידי קדושין מדבר שעל ידי קדושין אלא מאשת אח ילפינן דשכן דבר על ידי קדושין וקרובי עצמו ואשת אח גופה מנ"ל דתניא יערות אשת אחיך לא תגלה: בין מן האב בין מן האם אמה אומר בין מן האב בין מן האם או אינו אלא מן האב ולא מן האם ודין הוא חייב כאן וחייב באחותו מה אחרות בין מן האב בין מן האם אף כאן בין מן האב בין מן האם או כלך לדרך זו חייב כאן וחייב בדודתו מה דודתו מן האב ולא מן האם אף כאן מן האב ולא מן האם נראה למי דומה דינן קרובי עצמו מקרובי עצמו ואל תוכיח דודתו שקרובי האב או כלך לדרך זו דינן דבר שעל ידי קדושין מדבר שעל ידי קדושין ואל תוכיח אחותו שאיסור הבא מאליו ת"ל יערות אחיך היא בין מן האב בין מן האם ואימא אידי ואידי באשת אח מן האב חדא דיש לה בנים בחיי בעלה וחדא דאין לה בנים בחיי בעלה אין לה בנים בחיי בעלה מדרב הונא נפקא ואימא אידי ואידי באשת אח מן האב חדא דיש לה בנים בחיי בעלה וחדא דיש לה בנים לאחר מיתת בעלה יש לה בנים לאחר מיתת בעלה לא צריכא קרא מדאמר רחמנא שאין לה בנים מותרת הא יש לה בנים אסורה ודלמא אין לה בנים אסורה לעלמא ושריא ליבם יש לה בנים שריא לעלמא ושריא ליבם אי נמו אין לה בנים מצוה יש לה בנים רשות אי נמו אין לה בנים אין יש לה בנים לא (ב) ולאו הבא מכלל עשה עשה כתב קרא אחרינא ערות אחיו גלה ואימא אשת אח מן האם כאשת אח מן האב אשת אח מן האב לאחר מיתת בעלה שריא אפר קרא י הויא יבהוייתה תהא אחותו דכתב בה כרת למה לי לכדרינן יוחנן דאמר ר' יוחנן שאם (ג) עשאן כולם בהעלה אחת חייב על כל אחת ואחת ולרבי יצחק דאמר כל חייבי כריתות בכלל היו ולמה יצתה כרת באחותו לדבונן בכרת ולא במלקות לחלק מנגלן נפקא ליה (ג) מואל אשה בגדת טמאתה לחייב על כל אשה ואשה דודתו דכתב בה רחמנא ערירים יהיו ל"ל לכדריה דרבה רמי כתיב (ד) ערירים יהיו וכתיב (ד) ערירים ימותו הא כיצד יש לו בנים קוברן אין לו בנים הולך ערירי ואיצטרך למכתב ערירים יהיו ואיצטרך למכתב ערירים ימותו דאי כתב רחמנא ערירים יהיו ה"א עד חטאיה אבל מחטאיה ואילך לא כתב רחמנא ערירים ימותו ואי כתב רחמנא ערירים ימותו ה"א מחטאיה ואילך אבל מעיקרא לא צריכא: י העראה דחייבי לאוין מנגלן מודגלי רחמנא (ה) שכבת זרע גבי שפחה חרופה מכלל דחייבי לאוין בהעראה אדרבה מודגלי רחמנא העראה בחייבי כריתות מכלל דחייבי לאוין בגמר ביאה אומר רב אשי אם כן לשתוק קרא משפחה חרופה העראה דחייבי לאוין דכהונה מנגלן אתיא (ו) קיחה קיחה ידחייבי עשה מנגלן

אתיא עברי שמונת בה (כריתות יא.) דכתיב (שמות כב) אש אדוניו יתן לו אשה: (לשמוק קרא. דלא לגלי שכבת זרע בשפחה חרופה ואנא אמינא (ב) כשאר חייבי לאוין בגמר ביאה: דכהונה מנגלן. דמשפחה לא גמרין אלא לאו השוה בכל דומיא דשפחה חרופה: קיחה קיחה. כתיב גבי חייבי כריתות (ויקרא ט) איש אשר יקח את אחותו וכתיב בחייבי לאוין דכהונה לא יקחו (שם כב): דחייבי עשה. כגון מזרי ואדומי עד דור שלישי מנגלן דאסירא העראה דידהו זישראל וקאי בעשה דכתיב דור שלישי יבא (דברים כג) ולא שני ולאו הבא מכלל עשה עשה: ביאה